

beeldhouwerij

KOEN VAN VELZEN BV

Hoe kijken wij beeldhouwers aan tegen de reconstructie van de twee zijgevels van de Lambertuskerk?

Nauwgezet reconstrueren

In het afgelopen jaar zijn de beeldhouwers heel wat uren bezig geweest met de reconstructie van de ornamenten, reliëfs en beelden van de twee zijgevels van de Lambertuskerk. Er was gelukkig wel fotomateriaal gevonden, maar elk onderdeel moest nauwgezet in kaart worden gebracht voordat er gehouwen kon worden. En voor veel onderdelen was het bestaande fotomateriaal eenvoudigweg te vaag om op af te gaan. Vandaar dat er van de meeste ornamenten kleimodellen zijn gemaakt, van de reliëfs zijn heel wat schetsen en tekeningen gemaakt, er zijn computertekeningen van geometrische onderdelen gemaakt en foto's zijn bewerkt, verscherpt en uitvergroot in de hoop er nèt dat beetje meer informatie uit te halen.

De beeldhouwers hebben het mooiste deel van de opdracht gekregen, de mogelijkheid om met deze elementen iets van sierlijkheid en schoonheid in te brengen en om het verhalende deel van de gevels te verzorgen, in de vorm van tien panelen met scènes uit het leven van Jezus.

Waar deze scènes rond 1860 in stucwerk werden uitgevoerd, hebben we nu 40 onderdelen gemaakt in platen Volvic Basaltlava. Deze zijn vervolgens in Frankrijk geëmailleerd. Het is eigenlijk te vergelijken met het glazuren van aardewerk tegels, maar dan op een veel groter formaat te realiseren. De panelen worden voorzien van een dunne grondlaag van kleipap, die het merendeel van de luchtbelletjes in de steen af moet dichten. Daarop worden in meerdere lagen de emailkleuren aangebracht, uitgaande van de vormen die wij in de plaat steen hebben aangebracht. Ter controle en referentie heeft de emailleur prints van de stenen zoals wij deze hebben aangeleverd, en van de originele foto's die wij als uitgangspunt hebben gebruikt.

De oude voorstellingen zijn gemaakt in een heel andere techniek, door stucwerk in twee of drie lagen aan te brengen en daarin de voorstelling te snijden. Waar de dunne witte toplaag verwijderd werd, kwam de onderliggende terracottakleur tevoorschijn. Omdat de techniek wezenlijk verschilt is ook de nuancering in de voorstelling een klein beetje anders. Elke techniek geeft het zijn eigen karakter, maar we hebben zo nauwkeurig mogelijk getracht de afbeeldingen te reconstrueren.

Dat is de technische kant van het verhaal. Maar met name over de reliëfs, de kraagsteentjes en de beelden valt meer te vertellen over de benadering van de beeldhouwers.

Het verhaal van Jezus vertellen

Eigenlijk een prachtige kans als je mee mag werken om dit verhaal te vertellen van een mens als wij, maar ook een mens met een missie en met een innige band met de Goddelijke Vader.

Dinkelwijk 20, 3831 MG Leusden, NL
tel: 033-46 50 787
mob: 06-136 75 036
web: beeldhouwerijvanvelzen.nl
mail: info@beeldhouwerijvanvelzen.nl

KvK: 829.138.11
btw: NL 002 098 153 B74
IBAN: NL70 RABO 0321 8456 68
tnv Beeldhouwerij Koen van Velzen
BIC: RABONL2U

In onze tijd is Kerstmis vooral het feest geworden van de kerstboom en cadeautjes, en heeft Jezus plaats moeten maken voor de kerstman. Pasen is een onduidelijk feest en Pinksteren zegt al helemaal niemand meer iets.

Daarom is het juist in deze tijd zo uniek als er een tweetal wanden opgericht wordt met daarop tien scènes uit Jezus' leven. Dat er verhalen over hem verteld worden.

Niet terug naar vroeger

Er zullen natuurlijk mensen zijn die eerder associaties krijgen met een tijd waarin geloof en kerk een heel andere positie in de maatschappij innamen. Zelf zie ik vooral de mens Jezus en zijn strijd en overwinning, zijn leraarschap en eenheid met God. Vandaar dat het voor mij een eer is om zijn verhaal opnieuw letterlijk glans te geven met deze tien panelen.

Ik zie deze reeks reliëfs als een kans om inspirerende verhalen uit het leven van Jezus te blijven vertellen, om uit te nodigen tot vragen stellen, reflectie, verdieping en herontdekking. Ik stel me zo voor dat stadsgidsen uitleg gaan geven of dat misschien ook groepjes kinderen op ontdekkingstocht kunnen gaan aan de hand van deze voorstellingen, om het te hertalen naar deze tijd, los van beladenheid van vroeger, maar hopelijk met nieuwe interesse en inzichten.

De vier evangelisten

Halverwege de gevel vind je vier kleine kraagsteentjes met daarop een engel, een leeuw, een stier en een adelaar, alle vier met een boek. Het zijn de eeuwenoude symbolen van de evangelisten, naar aanleiding van een tekst in het boek Openbaring. Op deze plek zaten oorspronkelijk heel onduidelijke ornamentjes, waarvan zelfs na fiks uitvergroten en verscherpen in Photoshop niet meer te achterhalen viel wat het geweest moest zijn. Op ons voorstel zijn toen hiervoor in de plaats deze vier kleine figuurtjes gekomen. Mattheus, Marcus, Lucas en Johannes.

Dit zijn wel de onderdelen die we het leukst vinden om te maken. Hoe ontwerp je zoiets? Alleen de vier koppen of de hele beesten? Met of zonder vleugels? Moeten we er een boek of een boekrol aan toevoegen of geen van beide? Moeten we alleen een heel kubistische, Art Deco-achtige kop of embleem hakken? Dit waren hele kleine en ondiepe blokken waarin we de voorstelling moesten inpassen, met een doorlopende kolom aan een zijde.

Dus na een paar snelle kleine schetsjes en een beetje ruwe boetseersels hebben we deze kraagsteentjes gehouwen in een soort van mix tussen taille directe en werken vanaf een model.

We hebben er altijd veel plezier in om kleine details erin aan te brengen en het een beetje koddig te maken, net zoals dit soort dingen altijd bedoeld is. Natuurlijk zijn ze vaak niet helemaal anatomisch correct en de steen was eigenlijk een beetje grof voor dit soort kleine details, maar het is erg leuk om het er allemaal in te proppen en er een interessante compositie voor te zoeken. Jelle maakte zijn engel en leeuw zo dat ze naar beneden keken, en ik vond dat een goed idee, dat ik navolgde voor mijn adelaar. De stier kijkt als enige over zijn bijbelboek heen en houdt het met zijn pootjes vast.

Petrus en Paulus

Dan staan helemaal bovenin nog de beelden van Petrus en Paulus. Ook deze zijn ontworpen aan de hand van de oude foto's. Maar gaandeweg verandert er allicht wat in het ontwerp, zoals de stand van het hoofd van Paulus, die ik een aantal keer heb aangepast totdat hij nu naar de kerkgangers kijkt, die het hoofdportaal binnengaan.

We zijn begonnen met kleine kleimodelletjes in plastiline, op een schaal van 1:4. Plastiline is een kunstklei die nooit echt uithardt, zodat je er ook jaren later nog dingen aan zou kunnen veranderen. Met de oude foto's erbij, en met onderzoek naar bijvoorbeeld het draperen van een toga, hebben we Petrus en Paulus 40 cm hoog geboetseerd. Daarna hebben we ze in pirschuim gesneden in een formaat van 160 cm, aan de hand van deze kleine modellen. Dit schuim hebben we met een harde laag gips bedekt en daarvan konden we de maten nemen voor de stenen versie.

Petrus kijkt recht voor zich uit, met zijn ringbaardje en een toef haar op zijn kruin. Paulus blikkt schuin omlaag naar het kerkplein, met een volle bos haar en een lange baard. Waar Petrus de horizon lijkt af te zoeken houdt Paulus het dichterbij huis. Allebei dragen ze een bijbelboek in de handen. Vreemd dat Cuypers hier niet de traditie volgde en Petrus heeft afgebeeld met een sleutel en Paulus met een zwaard.

De twee beelden zijn met onze contourzaag eerst ruw vorgezaagd uit een blok Duitse Muschelkalksteen. Deze steen was gekozen omdat alle andere beelden rond 1993 ook in deze steensoort gekopieerd zijn, behalve Mozes en Aaron en de andere twee beelden rond het hoofdportaal, die nog van de oorspronkelijke Udelfanger zandsteen zijn. Na het voorzagen hebben we onze grote modellen gedetailleerd met hamer en beitels. Wel met modern luchtgereedschap, we leven immers niet meer in de 19^e eeuw.